

DRŽAVNO NATJECANJE IZ FILOZOFIJE

25. TRAVNJA 2024.

IV. razred

Zaporka:

(peteroznamenasti broj i riječ)

Broj bodova:

	70

Povjerenstvo Državnoga natjecanja:

DRŽAVNO NATJECANJE IZ FILOZOFIJE 2024.

| TEST

VRIJEME RJEŠAVANJA TESTA: 45 MINUTA

1. Kojih pet važnih uvjeta po Rawlsovu sudu društva (poredci) moraju zadovoljiti kako bi se ostvarila stabilnost zbog ispravnoga razloga, odnosno demokratski mir?

	5

2. Koje je po Walzerovu sudu temeljno pitanje aspekta teorije rata koji se naziva *ius ad bellum*, a koja su dva pitanja temeljna iz aspekta *ius in bello*?

	3

DRŽAVNO NATJECANJE IZ FILOZOFIJE 2024.

| TEST

VRIJEME RJEŠAVANJA TESTA: 45 MINUTA

3. Koja su prema Walzeru dva najvažnija prava članica međunarodnoga društva neovisnih država?

	2

4. Što je osnovna tvrdnja teorije rata koja se naziva realizmom?

	1

5. Koja su prema teoriji pravednoga rata u obliku u kojemu je zastupa Primorac dva pravedna razloga za rat?

	2

6. Koja dva uvjeta (zahtjeva, pravila) moraju biti zadovoljena da bi prema teoriji pravednoga rata u obliku u kojemu je zastupa Primorac ratni postupak, taktika ili strategija bili moralno opravdani?

	2

7. Zaokruži slovo ispred teksta u kojemu se navodi događaj koji je prema Primorčevoj definiciji primjer terorizma.

- a) napad pobunjenika na vojnike ili redarstvenike
- b) bombardiranje njemačkih i japanskih gradova pred kraj Drugoga svjetskog rata

Prema kojemu je kriteriju jedan od tih dvaju događaja primjer terorizma, a drugi nije?

	2

8. Oblikuj tekst (u jednoj ili nekoliko rečenica) u kojemu ćeš navesti dva središnja nekonzekvencijalistička prigovora terorizmu koje navodi Primorac tako da upotrijebiš i na adekvatan način povežeš sljedeće koncepte: *moralno načelo poštovanja osobe, poštovanje osnovnoga ljudskog prava, pravo osobe da ne bude ubijena ili osakaćena, postupanje s osobom kao s pukim sredstvom, odgovornost (krivnja), nedužnost, neprijateljsko ophođenje s drugim ljudskim bićem, nanošenje zla nedužnima.*

	8

9. Koja bi dva uvjeta prema Primorcu morala biti zadovoljena da bi terorizam mogao biti opravdan?

	2

10. Koje argumente iznosi Young protiv stajališta da terorizam nikad ne može biti opravdan jer ne poštuje središnji zahtjev *ius in bello* da svaki odgovor treba biti proporcionalan? Navedi dva povijesna primjera kojima Young potkrepljuje svoju argumentaciju.

	3

TEME ZA ESEJ:

1. Stoga, je li Kantova hipoteza o *foedus pacificum* zadovoljena ovisi o mjeri u kojoj obitelj ustavnih poredaka ostvaruje ideal takvih poredaka s njihovim podupirućim obilježjima. Ako je ta hipoteza točna, oružani sukobi između demokratskih naroda imat će tendenciju nestajanja kako se ti narodi budu približavali tom idealu, te će oni ratovati jedino kao saveznici u samoobrani protiv odmetničkih država. Vjerujem da je ta hipoteza točna i mislim da ona podržava pravo narodâ kao realističnu utopiju. (John Rawls)
2. Sve dok svijet u kojem živimo ne postane poštenijim prema svima, čini se izvjesnim da će oni koji inače nemaju mogućnosti da svoje ozbiljne i opravdane pritužbe izliječe na drugi način ponekad posezati za terorizmom. S obzirom na to da je vjerojatno kako će se malo terorističkih pokušaja moći smatrati moralno opravdanim, što je još važnije, s obzirom na to da bi bilo bolje uopće se ne koristiti terorizmom ni u kojem slučaju, mora postati dijelom naše odgovornosti da radimo na stvaranju pravednijeg svijeta u kojem će terorizam biti nepotreban. (Robert Young)
3. Ništa osim agresije ne može opravdati rat. Središnja je svrha teorije agresije ograničiti prilike za izbijanje rata. „Postoji samo jedan jedini pravedan razlog za započinjanje rata“, pisao je de Vitoria, „a to je pretrpljeni zločin.“ Doista mora biti riječ o zločinu i on doista mora biti pretrpljen (ili će zločin, kao što je znalo biti, uslijediti za nekoliko trenutaka). Ništa drugo ne opravdava upotrebu sile u međunarodnom društvu, iznad svega nikakve političke ili religijske razlike. Krivovjerje ili nepravda unutar neke države u svijetu država nikada nisu razlog za djelovanje: odatle načelo ne-intervencije. (Martin Walzer)

Napomena:

Motivacijske citate treba čitati u cjelini zadane literature s obzirom na temu natjecanja. Izborom citata zadana je okvirna tema eseja, a ujedno je ostavljeno dovoljno prostora za slobodno promišljanje.

Učenice i učenici mogu se u filozofskoj analizi i argumentaciji koristiti ne samo primjerima iz literature, nego i onima iz suvremene stvarnosti.